

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016, p. 139-150
DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9201>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 28.01.2016 ✓ Accepted/Kabul: 18.03.2016
✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Ergün SERİNDAĞ –
Prof. Dr. Tahir BALCI – Doç. Dr. Munise YILDIRIM

This article was checked by iThenticate.

TURİZM FAKÜLTE VE YÜKSEKOKULLARINDA YABANCI DİL EĞİTİMİ

Abdulvahap ALTÜRK - Gökhan YEL***

*Tuğba ARIK YÜKSEL*** - Umut BALCI*****

ÖZET

Turizm sektörü dünyada hızla büyüyen ve ülkemizde mevcut tarihi-kültürel kaynakların iyi değerlendirilmesi durumunda bugünden çok daha iyi seviyelere gelebilecek bir sektördür. Turizm sektörünün ülke bazında geliştirilmesi ve bu sektörden elde edilen gelirin artırılması için öncelikli olarak turizm işletmelerinin sayı ve kapasitelerinin artırılması ve bu artışa paralel olarak da hizmet kalitesinin en üst seviyeye çekilmesi gerekmektedir. Hizmet kalitesi ise turizm sektöründe çalışan personelin dil becerisi ile doğrudan bağlantılıdır. Ülkemizi ziyaret eden turistlerle önyargılara sebep olmayacak sağlıklı bir iletişim kurmak, tarihi ve kültürel değerlere sahip yerleri kusursuz bir şekilde tanıtmak iyi bir dil becerisiyle mümkündür. Dolayısıyla turizm sektörüne iyi bir dil eğitimi almış ve sektörde kendini iyi yetiştirmiş elemanlar kazandırmak önem kazanmaktadır. Dil ve turizm arasındaki bu bağlantıdan yola çıkarak, bu çalışmada Turizm Fakülte ve Yüksekokullarındaki lisans ve lisansüstü programlarında verilen dil eğitimine yönelik dersler analiz edilmiş ve bu derslerin turizm sektörüne iyi derecede dil becerisine sahip elemanlar yetiştirme konusunda yeterli olup olmadığı tartışılmıştır. Ayrıca iyi dil bilen elemanlar yetiştirmek için turizm ile ilgili lisans ve yüksek lisans programlarının iyileştirilmesi için öneriler getirilmiştir. Araştırma materyali olarak 68 üniversitenin müfredatları kullanılmıştır. Çalışma betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiş; veri toplama aracı olarak da tarama modeli ve doküman inceleme yöntemlerinden faydalanılmıştır. Araştırmanın sonucunda 94 lisans programının hepsinde İngilizce dersinin zorunlu olarak verildiği görülmüş, ikinci yabancı dil olarak ise ağırlıklı olarak Almanca, Rusça ve Fransızca eğitiminin verildiği saptanmıştır. Turizm Fakülte ve Yüksekokullarının

* Arş. Gör., Mardin Artuklu Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu. El-mek: vahapalturk@gmail.com

** Yüksek Lisans. Batman Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu. El-mek: yelgokhan@hotmail.com

*** Arş. Gör., Mardin Artuklu Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu. El-mek: tugbaarikyuksel@gmail.com

**** Doç. Dr., Batman Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu. El-mek: balci_u@yahoo.de

yüksek lisans ve doktora programlarında ise dil eğitiminin tamamen ihmal edildiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, yabancı dil eğitimi, Turizm Fakülte ve Yüksekokulları

FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN TOURISM FACULTIES AND HIGHER SCHOOLS

ABSTRACT

Tourism is a rapidly growing industry worldwide and considering our country it would be much better than today if our existing cultural and historical assets are well utilized. In order to develop tourism sector through whole country and increase the total revenue derived from this industry, primarily the number and capacity of tourism enterprises should be increased at the same time the best service quality should be reached. Service quality in tourism enterprises is directly connected with the language skills of employees. Good language skills will provide to establish an effective communication with tourists visiting our country by preventing any prejudices and introducing historical and cultural sites perfectly. Therefore providing tourism industry with well trained employees that has had a good language education comes into prominence. Based on this connection between tourism and language skills, in this study, lessons towards foreign language education which are educated in Tourism Faculties and Higher School's graduate and postgraduate programs was analyzed and it was discussed whether these lessons are satisfactory for tourism sector about training qualified person having good command of foreign language or not. Moreover, suggestions about improving graduate and postgraduate's tourism programs about training qualified person having good command of foreign language was given. The curriculums of 68 universities are assigned as study material. Study conducted with descriptive analysis method and methods of screening model and document review model used as data collection tool. Results point out that English lesson is given by all 94 graduate programmes as compulsory lesson and German, Russian and French languages are educated as second foreign language mainly besides English education. Furthermore, it was identified that foreign language education is totally neglected in all postgraduate programs of Tourism Faculties and Higher Schools.

STRUCTURED ABSTRACT

Tourism is a rapidly growing industry worldwide and considering our country it would be much better than today if our existing cultural and historical assets are well utilized. According to United Nations World Tourism Organization's statistics (UNWTO) the number of international tourist arrivals in 2014 comparing to 2013 increased by 51 million with a growth of 4.7% and reached 1 billion 138 million. This figure is growing every year. In order to develop tourism sector through whole country and

Turkish Studies

increase the total revenue derived from this industry, primarily the number and capacity of tourism enterprises should be increased at the same time the best service quality should be reached. Service quality in tourism enterprises is directly connected with the language skills of employees. Good language skills will provide to establish an effective communication with tourists visiting our country by preventing any prejudices and introducing historical and cultural sites perfectly.

Therefore providing tourism industry with well trained employees that has had a good language education comes into prominence. Based on this connection between tourism and language skills, in this study the language education in tourism faculties and higher schools has been analyzed and it has been discussed whether this education is sufficient or not to provide employees that has good language skills to tourism industry. Besides suggestions were proposed in order to improve tourism undergraduate and graduate programs to train employees with a good language skill.

One of the most important component of tourism industry is skilled labor. Taking the international structure of this industry into consideration, language skills comes into prominence as one of the most important feature of skilled labor. This research tried to analyze language education of tourism faculties and higher schools that provides tourism sector with employees and inferred below conclusions:

The curriculums of 94 undergraduate programs under tourism faculty and higher schools that are currently continuing education activities were analyzed. In these curriculums English constitutes main focus among other language courses. In all these programs English is given as compulsory foreign language course. Rarely some courses to specialize in particular field like *Academic English*, *Vocational English*, and *English for Business*, were in the curriculums. The involvement of these courses that aiming to specialize in particular field to the curriculums will open up significant gains for tourism industry.

The German ranks second foreign language after English. In 88 out of 94 undergraduate programs German is given as optional second foreign language. Besides in 24 programs German is given for 8 semesters. Students having a chance to take German courses for 8 semesters beside English achieve the opportunity to have two foreign languages by graduation. Students graduated with two foreign languages would easily find a job in tourism industry and also be able to demonstrate quality difference in service sector. Therefore tourism undergraduate students should be provided with the opportunity to graduate with the ability of at least two foreign language skills.

Russian and French is included in the curriculum of 70 and 43 undergraduate tourism programs respectively. These optional foreign languages given mostly for 4 semesters provide students with the opportunity to have a third foreign language skill. Therefore it will provide convenience to students to enter tourism industry easily after graduation. Japanese, Arabic, Chinese, Spanish, Italian, Greek, Kurdish, Syriac Polish, Hindi, Persian and Ottoman Turkish is included in some tourism programs' curriculums however these languages are not demanded as

Turkish Studies

English, German, Russian and French. Particularly Kurdish, Syriac, and Persian is preferred regionally.

Foreign language training have been largely neglected in the master degree programs of tourism faculty and higher schools. The only Master degree program that include language training is Batman University School of Tourism and Hotel Management department of Tourism Management. In this program in order to improve foreign language skills Academic German I-II and Academic French I-II are included in the curriculum. Besides *Language and Tourism* is given as optional course. Students who take this course analyze the importance given to language training in Turkey in light of European Union foreign language policies and study the relationship between language training and tourism industry. Lastly language training related courses wasn't detected in any PhD programs.

Adding courses like *Academic Foreign Language* (English, German, French, Russian) which would provide specialization in language and competence of academic publications in foreign languages (as the example of Batman University) and a course that covers the relationship between tourism industry and language training (as the example of *Language and Tourism* course) would be useful in terms of training qualified labor to tourism industry.

Keywords: Tourism, Foreign Language Education, Tourism Faculties and Higher Schools

Giriş

Türkiye’de yabancı dil eğitimi tartışmaları uzun bir geçmişe dayanmaktadır. Çokça tartışılan bu konunun süreç içinde çeşitli uygulama yöntemleri denenmiş ve bu yöntemler Türk eğitim sisteminin farklı kademelerinde (üniversite öncesi ve üniversite eğitimi dönemi) uygulamaya konmuştur. Özellikle son zamanlarda, kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen üniversite öncesi zorunlu eğitim sistemi bağlamında dil eğitimi üzerine önemle durulmuş ve Avrupa Birliği dil politikalarına uygun yönelimler amaçlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı’nın *12 Yıl Zorunlu Eğitim/Sorular-Cevaplar* adlı kitapçığında¹ yeni eğitim sistemi ile ilgili en çok tartışılan sorulara cevaplar verilmiş ve bağlamda yabancı dil öğretimine ilkökul 2. sınıftan itibaren başlanacağından bahsedilmiştir (MEB, 2012:24). Bu konu eğitim bilimciler ve filologlar tarafından her açıdan tartışmaya açılmış ve bu doğrultuda kongre, sempozyum başta olmak üzere makale, tez, proje şeklinde çok çeşitli akademik çalışmalar yürütülmüştür. Yapılan çalışmaların genellikle Avrupa Birliğinin eğitim politikaları ile bu politikaların Türk Eğitim sistemine yansımaları üzerine yoğunlaştığı (Bkz: Sağlam/Özudoğru/Çıray,2011; Güler, 2005; Demirel, 2003; Tapan, 2000; Cangil, 2004), bazı çalışmaların ise eğitim sisteminin uygulama ve algılanmasına yönelik eleştirel bir boyut (Bkz: Gürsoy, 2015; Boyacı/Yaşar, 2015; Bayyurt, 2013; Keklik, 2013; Haznedar, 2010) sergiledikleri görülmektedir.

Lisans ve lisansüstü eğitimindeki dil öğretimine yönelik çalışmalar ise lisans öncesi dil eğitim çalışmalarına oranla daha kısıtlı kalmış, yürütülen akademik çalışmalar daha spesifik konular üzerine yoğunlaşmıştır. Örneğin Eray (1980) Yükseköğretimdeki dil eğitiminin temel sorunlarını ele

¹ Milli Eğitim Bakanlığı (2012): 12 Yıl Zorunlu Eğitim/Sorular-Cevaplar. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf (Erişim: 14.12.2015).

alırken, Balcı (1997) Türkiye'deki Almanca yabancı dil eğitiminin sorunlarını ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini, Gökdemir (2005) üniversitelerin İngilizce hazırlık bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin öğrenimleri boyunca karşılaştıkları sorunları, Zengin (2005) yabancı dil öğretim kuramlarını analiz edip bu kuramlardan yola çıkarak yabancı dil öğrencilerinin sözcük dağarcığını geliştirmeye yönelik uygulamaları, Serindağ (2005) anadili Türkçe olan lisans öğrencilerinin İngilizceden sonra gelen ikinci yabancı dil Almancayı nasıl öğrendiklerini, İngilizce dil becerilerini Almanca öğrenimine nasıl yansıttıklarını, Batumlu ve Didar (2007) hazırlık sınıfı yabancı dil öğrencilerinin kaygı durumlarını, Çakır (2015) üniversite düzeyindeki eğitim-öğretim etkinliklerinin bir yabancı dilde yapılması konusunda yapılan alt yapı çalışmalarının yeterliliğini, Balcı (2015) dil öğrencilerinin sözcük dağarcığını geliştirme yöntemlerini, Günday ve Çamlıoğlu (2015) yabancı dil ve gramer öğretiminde dijital medya kullanımını, Darancık ise (2015) teknoloji ve dil kullanımı arasında bağlantı kurup Facebook kullanımının dil öğrenimine etkisini incelemiştir. İncelediğimiz bu akademik çalışmaların özellikle öğrencilerin yabancı dil eğitimine olumlu/olumsuz yaklaşımlarını incelediklerini ve öğrencilerin dil öğrenme sorunlarına çözüm üretmeğe yönelik olduklarını tespit ettik. Dolayısıyla dil eğitime yönelik ele alınan akademik çalışmaların Yüksek Öğretim Kurumu'nun eğitim sisteminin tartışılmasından öte, mevcut sistem içerisinde dil öğretiminin verimli hale getirilmesi üzerine yoğunlaştığını söyleyebiliriz.

Üniversitelerimizin Turizm Fakülteleri ile Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokullarındaki lisans öğrencilerinin dil eğitimi üzerine de dil ve turizm arasındaki sıkı bağlantıdan ötürü önemle durulmaktadır. Balcı (1998) çalışmasında Türkiye'deki Almanca eğitimi ile turizm eğitimi arasındaki bağlantıdan hareketle dil/turizm ilişkisini olumlu/olumsuz yönleriyle ele alıp problemlere yönelik çözüm önerileri sunmuştur. Hanbay (2014) Adıyaman Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (bugün Turizm Fakültesi) lisans öğrencilerinin ikinci yabancı dil olarak Almancayı seçme nedenlerini araştırmıştır. Kırmızı ise (2012) Çukurova Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümü öğrencilerinin dil öğrenmelerine yönelik bir araştırma yürütmüş, bu çalışmada bilgisayar destekli öğretimle klasik öğretim yöntemini karşılaştırmış, böylelikle bilgisayar destekli öğretimin avantajlarını somut verilerle ortaya koymuştur. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik programlarındaki mesleki Almanca derslerini araştıran İşigüzel (2013) turizm eğitiminde yabancı dil eğitimi sorunu olduğunu, dil çeşitliliği sağlanmadığını, ihtiyaca yönelik yabancı dil eğitiminin verilmediğini ve en önemlisi öğrencilerin dil motivasyonunun olmadığını ortaya koymuştur. Bu ve buna benzer çalışmalar turizm lisans öğrencilerinin mesleki alanda rahatlıkla kullanabilecekleri iyi bir dil beceresine sahip olmaları gerektiğini, fakat dil öğrenme konusunda da ciddi sıkıntılar yaşadıklarını net bir dille ifade etmişlerdir.

Yukarıda verdiğimiz bilgilerden hareketle, bu çalışmada üniversitelerimizin Turizm Fakülteleri ile Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokullarındaki lisans, yüksek lisans ve doktora programlarındaki dil eğitimi incelenecektir. Çalışmamızda sırasıyla Türkiye'de lisans ve lisansüstü turizm eğitim veren programlar listelenecek, bu programların ders müfredatına dahil edilen dil derslerinin sayısı belirlenecek, programlardaki dil çeşitliliği tespit edilecek, böylelikle Turizm Fakülte ve Yüksekokullarındaki dil eğitiminin yeterliliği tartışılacaktır.

Çalışmanın Yöntemi:

Nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yönteminin kullanıldığı araştırmanın evrenini Türkiye'de yükseköğretim kurumlarında turizm fakülteleri ile yüksekokullarındaki lisans programları, diğer fakülte veya yüksekokullar bünyesinde açılan turizm lisans programları ve sosyal bilimler enstitüleri bünyesinde açık bulunan turizm ve ilgili bölümlerin lisansüstü programlar oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak tarama modeli ve doküman inceleme yöntemlerinden faydalanılmıştır. Geçmişte var olmuş ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle

Turkish Studies

betimlemeyi amaçlayan tarama modellerinde araştırma konusu olan olay birey ya da nesne kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2014:77). Doküman incelemesi araştırılan olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım&Şimşek, 2013:218). Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) 2015-ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu² incelenmiş ve eğitim öğretimin faal olarak devam ettiği 118 lisans programı tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 1). Web siteleri üzerinden yapılan araştırma ile 108 lisans programının ders kataloğuna ulaşılmış ve araştırmanın lisans kısmı 108 program ile sınırlandırılmıştır. Yüksek lisans ve doktora programlarının tespiti için yine bu kılavuzda yer alan yükseköğretim kurumlarının web siteleri incelenmiş, 35 yüksek lisans (mastır) 15 doktora programı tespit edilmiş ve bu programların ders katalogları incelenmiştir.

Program	Eğitim Dili Türkçe	Eğitim Dili İngilizce
Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	3	-
Turizm ve Otelcilik	3	-
Turizm ve Otel Yöneticiliği (Ücretli)	1	-
Turizm ve Otel İşletmeciliği	4	6
Turizm Rehberliği	13	1
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	7	-
Turizm İşletmeciliği	31	6
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	4	-
Seyahat İşletmeciliği	4	-
Rekreasyon yönetimi	3	-
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	16	3
Konaklama İşletmeciliği	12	-
Otel Yöneticiliği	-	1
Toplam	101	17

Tablo 1: Turizm lisans programları

Çalışmanın Önemi:

Turizm sektörü dünyada hızla büyüyen ve ülkemizde mevcut tarihi-kültürel kaynakların iyi değerlendirilmesi durumunda bugünden çok daha iyi seviyelere gelebilecek bir sektördür. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) verilerine göre 2014 yılında uluslararası turist sayısı 2013'e göre 51 milyon artarak %4,7 büyümeyle 1 milyar 138 milyona ulaşmıştır (UNWTO, 2015). Bu sayı yıldan yıla artış göstermektedir. Turizm sektörünün ülke bazında geliştirilmesi ve bu sektörden elde edilen gelirin artırılması için öncelikli olarak turizm işletmelerinin sayı ve kapasitelerinin artırılması ve bu artışa paralel olarak da hizmet kalitesinin en üst seviyeye çekilmesi gerekmektedir. Hizmet kalitesi ise turizm sektöründe çalışan personelin dil becerisi ile doğrudan bağlantılıdır. Ülkemizi ziyaret eden turistlerle önyargılara sebep olmayacak sağlıklı bir iletişim kurmak, tarihi ve kültürel değerlere sahip yerleri kusursuz bir şekilde tanıtmak iyi bir dil becerisiyle mümkündür. Dolayısıyla turizm sektörüne iyi bir dil eğitimi almış ve sektörde kendini iyi yetiştirmiş elemanlar kazandırmak önem kazanmaktadır. Dil ve turizm arasındaki bu bağlantıdan yola çıkarak, bu çalışmamızda Turizm Fakülte ve Yüksekokullarındaki lisans ve lisansüstü programlarında verilen dil eğitimi analiz edilmiş ve bu eğitimin turizm sektörüne iyi derecede dil becerisine sahip elemanlar yetiştirme konusunda yeterli olup olmadığı tartışılmıştır. Ayrıca iyi dil bilen elemanlar yetiştirmek için turizm ile ilgili lisans ve yüksek lisans programlarının iyileştirilmesi için öneriler getirilmiştir.

² <http://www.osym.gov.tr/> (Erişim: 10.01.2016)

Yabancı Dilde Eğitim Yapan Lisans Programları:

Ülkemizde yabancı dile verilen önem düşünüldüğünde eğitim dili İngilizce olan programlar ön plana çıkmaktadır. Turizm ile ilgili programlar göz önüne alındığında ise ders kataloğuna ulaşılan lisans programlardan 14'ünün eğitim dili İngilizcedir. Bu programlarda ikinci yabancı dil olarak verilen derslerde ders çeşitliliği en çok olan Bilkent üniversitesidir. Bilkent üniversitesinde öğrenciler Almanca, Fransızca, İtalyanca, Çince, İspanyolca, Rusça, Japonca dillerinden 1'ini seçip 4 dönem boyunca o dilin eğitimini alabilmektedirler³. Eğitim dili İngilizce olan programlarda en çok verilen ikinci yabancı dillere bakıldığında Almanca ve Rusça eşit düzeyde ilk sırada yer almaktadır. Almanca ve Rusçayı sırasıyla Fransızca, İspanyolca, Japonca takip etmektedir. En az önem verilen diller ise Çince, Arapça, Lehçe, Hintçe ve İtalyanca dilleridir (Bkz. Tablo 2).

Dil	Verildiği Dönem Sayısı								Toplam verildiği program
	8 Dönem	7 Dönem	6 Dönem	5 Dönem	4 Dönem	3 Dönem	2 Dönem	1 Dönem	
Almanca	4	-	1	-	3	-	-	-	8
Rusça	2	-	1	1	4	-	-	-	8
Fransızca	2	-	1	-	2	-	-	-	5
İspanyolca	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Japonca	1	-	-	1	1	-	-	-	3
Çince	1	-	-	-	2	-	-	-	3
Arapça	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Lehçe	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Hintçe	-	-	-	1	-	-	-	-	1
İtalyanca	-	-	-	-	1	-	-	-	1

Tablo 2: İngilizce eğitim yapan programlarda verilen diğer diller**Türkçe Eğitim Yapan Lisans Programları:**

Eğitim dili İngilizce olmayan toplamda 59 üniversitede 101 program bulunmaktadır. Bu programların 94'ünü ders kataloğuna ulaşılmış ve veriler Tablo 3'de belirtilmiştir:

Dil	Verildiği dönem sayısı								Toplam Program
	1 Dönem	2 Dönem	3 Dönem	4 Dönem	5 Dönem	6 Dönem	7 Dönem	8 Dönem	
İngilizce	-	2	1	15	5	18	6	47	94
Almanca	-	7	4	37	1	14	1	24	88
Rusça	-	13	6	30	2	6	-	13	70
Fransızca	-	6	1	19	-	7	-	10	43

Tablo 3: Türkçe eğitim veren lisans programlarının dönemsel yabancı dil analizi

Ders kataloglarını incelediğimizde İngilizce (dil bilgisi ve konuşma) genelde zorunlu ders olarak verilmekte, nadir de olsa *Akademik İngilizce*, *Mesleki İngilizce*, *İş Hayatı İçin İngilizce* şeklinde belli bir alanda uzmanlaşmaya yönelik dersler de öğrencilere zorunlu, zorunlu seçmeli veya seçmeli olarak sunulmaktadır.

³http://www.thm.bilkent.edu.tr/thm_curriculum_univ.php

İkinci yabancı dillerde ise frekans değeri en yüksek olan dil Almancadır. Almanca ders katalogları incelenen 94 programın 88'inde verilmekte, bunların 37'sinde 4 dönem, 14'ünde 6 dönem, 24'ünde ise 8 dönem boyunca verilmektedir. Almancadan sonra frekans değeri yüksek olan dillerden biri de Rusçadır. Rusça 94 programın 70'inde seçmeli ders olarak öğrencilere sunulmaktadır. Bu programların 13'ünde 2 dönem, 30'unda 4 dönem, 6'sında 6 dönem ve 13'ünde 8 dönem boyunca verilmektedir. Fransızca ise kendine 43 programda yer bulmuş, 6'sında 2 dönem, 19'unda 4 dönem, 7'sinde 6 dönem ve 10 tanesinde ise 8 dönem boyunca verilmektedir.

Sıraladığımız oranlardan anlaşılacağı üzere, Turizm Fakülte ve Yüksekokullarının lisans programlarında okutulan dil derslerinin ağırlık noktasını İngilizce oluşturmaktadır. Diğer dil derslerinden farklı olarak İngilizce seçmeli olarak değil de zorunlu ders olarak öğrencilerin önüne konulmaktadır. 94 programın 88'inde kendine seçmeli ders olarak yer bulan ve bunların 24'ünde 8 dönem boyunca okutulan Almanca ise İngilizceden sonra ikinci sırayı almaktadır. Almancayı sırasıyla Rusça (70 program) ve Fransızca (43 program) takip etmektedir.

Yukarıda saydığımız 4 dilin dışında, Turizm Fakülte ve Yüksekokullarının lisans programlarında seçmeli olarak öğrencilere sunulan başka diller de mevcuttur (Bkz: Tablo 2).

	Japonca	Arapça	Çince	İspanyolca	İtalyanca	Yunanca	Kürtçe	Süryanice	Polonya	Hintçe	Farsça	Osmanlıca
8 dönem	6	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 dönem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 dönem	1	3	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
5 dönem	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
4 dönem	5	1	5	5	3	2	0	0	0	0	0	0
3 dönem	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0
2 dönem	1	6	4	2	2	1	0	0	0	0	2	0
1 dönem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Toplam	14	16	14	9	6	3	1	1	1	1	2	2

Tablo 4: Diğer seçmeli dersler

Tablo 4'de görüldüğü gibi, Turizm lisans öğrencilerine farklı üniversitelerde temel yabancı diller (İngilizce, Almanca, Rusça, Fransızca) dışında 12 farklı dil seçeneği daha sunulmaktadır. Bunlar Japonca, Arapça, Çince, İspanyolca, İtalyanca, Yunanca, Kürtçe, Süryanice, Polonya, Hintçe, Farsça ve Osmanlıca dilleridir. Bu diller arasında frekans değeri en yüksek olan dil Arapçadır. Arapça 6 programda 2 dönem, 3 programda 6 dönem ve 5 programda 8 dönem olmak üzere toplam 16 programda seçmeli ders olarak sunulmaktadır. Arapçayı takip eden Japonca ve Çince 14 programda, İspanyolca 9, İtalyanca 6, Yunanca 3, Farsça ve Osmanlıca 2'ser programda ders kataloglarına girmiştir. Geriye kalan Kürtçe, Süryanice, Polonya ve Hintçe ise sadece birer programda yer almaktadır.

Türkçe Eğitim Yapan Yüksek Lisans (Master/Doktora) Programları:

Turizm Fakülteleri veya Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokullarında eğitim-öğretim faaliyetlerine aktif olarak devam eden toplam 35 yüksek lisans (mastır) programı ve 15 doktora programı mevcuttur⁴. Yüksek lisans programların ders katalogları incelendiğinde dil eğitimine veya dil ile turizm arasındaki bağlantıyı vurgulamaya yönelik derslerin ciddi anlamda ihmal edildiği görülmektedir.

Ders kataloglarını incelediğimiz 35 program arasında dil eğitimine yer veren tek programın Batman Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm İşletmeciliği Anabilim

⁴ Bu verilere YÖK'ün <http://www.yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz> adresinde listelenen üniversitelerin resmi web sayfaları incelenerek ulaşılmıştır (Erişim:13.12.2015).

Dalı Yüksek Lisans Programı olduğu tespit edilmiştir. Bu programda yüksek lisans öğrencilerinin dil becerilerini geliştirmeye yönelik *Akademik Almanca I-II* (2 dönem) ve *Akademik Fransızca I- II* (2 dönem) dersleri seçmeli olarak öğrencilerin tercihine sunulmaktadır. Almanca ve ya Fransızca alt yapısına sahip olan öğrenciler bu dersleri seçip hem dil becerilerini geliştirme olanağı bulmakta hem de bu dillerde akademik yayın yapma becerisi geliştirmektedirler. Aynı programda ayrıca tek dönemlik *Dil ve Turizm* dersi de yer almakta, bu dersi tercih eden öğrenciler Avrupa Birliği Yabancı Dil Eğitim Politikaları ışığında Türkiye’deki dil eğitimine verilen önemi analiz etmekte, dil eğitimi ile turizm sektörü arasındaki bağlantıyı irdelemektedirler.

Katalogları incelenen 15 doktora programının hiçbirinde dil eğitimine veya dil eğitimi ile turizm arasındaki bağlantının önemine yönelik ders tespit edilememiştir.

Sonuç:

Turizm sektörünün en önemli unsurlarından biri nitelikli işgücüdür. Bu sektörün uluslararası yapısı göz önünde bulundurulduğunda ise nitelikli işgücünün en önemli özelliklerinden biri olarak da yabancı dil bilgisi öne çıkmaktadır. Çalışmamızda turizm sektörüne eleman yetiştiren Turizm Fakülte ve Yüksekokullarının dil eğitimi araştırılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Turizm Fakülte ve Yüksekokullarında halen eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdüren toplam 94 lisans programının ders katalogları incelenmiştir. Bu kataloglarda yer alan dil derslerinin ağırlık noktasını İngilizce oluşturmaktadır. İngilizce mevcut programların hepsinde (94) zorunlu dil dersi olarak verilmektedir. *Akademik İngilizce*, *Mesleki İngilizce*, *İş Hayatı İçin İngilizce* şeklinde belli bir alanda uzmanlaşmaya yönelik dersler de nadir de olsa kataloglarda yer almaktadır. Alan uzmanlığını amaçlayan bu derslerin kataloglarda yer alması turizm sektörü açısından önemli kazanımların önünü açmaktadır.

- 94 programın 88’inde kendine seçmeli ders olarak yer bulan ve bunların 24’ünde 8 dönem boyunca okutulan Almanca ise İngilizceden sonra ikinci sırayı almaktadır. Öğrenciler İngilizcenin yanında 8 dönem Almanca eğitimi de alınca iki yabancı dil ile mezun olma olanağı elde etmektedirler. İki yabancı dil ile mezun olan öğrenciler dolayısıyla turizm sektöründe (iki dil bilmenin avantajıyla) hem kolaylıkla iş imkanı elde edebilecek hem de hizmet sektöründe kalite farkı ortaya koyabileceklerdir. Bundan dolayı, turizm programlarında eğitim gören öğrencilerin en az iki yabancı dil ile mezun olmaları sağlanmalıdır.

- Turizm Fakülte ve Yüksekokullarında İngilizce ve Almancanın yanı sıra 94 programın 70’inde Rusça ve 43’ünde Fransızca seçmeli dersleri yer almaktadır. Ağırlıklı olarak 4 dönem boyunca verilen bu seçmeli dil dersleri bu programda okuyan öğrencilere 3. dil olanağı da sunmaktadır ki bu durum bu programlardan mezun olacak öğrencilerin sektöre adım atmalarında büyük kolaylık sağlayacaktır.

- Japonca, Arapça, Çince, İspanyolca, İtalyanca, Yunanca, Kürtçe, Süryanice, Polonya, Hintçe, Farsça ve Osmanlıca dilleri de bazı Turizm Fakülte ve Yüksekokullarının programlarında yer almakta, fakat İngilizce, Almanca, Rusça ve Fransızca kadar talep görmemektedir. Özellikle Kürtçe, Süryanice ve Farsça dersleri bölgesel bazda tercih edilen derslerdir.

- Turizm Fakülte ve Yüksekokullarındaki yüksek lisans programlarında ise dil eğitimi fazlasıyla ihmal edilmiş, dil eğitimine yer veren Türkiye’nin tek yüksek lisans programı Batman Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans programıdır. Bu programda öğrencilerinin dil becerilerini geliştirmeye yönelik *Akademik Almanca I-II* ve *Akademik Fransızca I- II* dersleri seçmeli olarak kataloglarda yer almaktadır. Aynı programda ayrıca tek dönemlik *Dil ve Turizm* dersi de yer almakta, bu dersi tercih

Turkish Studies

eden öğrenciler Avrupa Birliği Yabancı Dil Eğitim Politikaları ışığında Türkiye'deki dil eğitimine verilen önemi analiz etmekte, dil eğitimi ile turizm sektörü arasındaki bağlantıyı irdelemektedirler.

- Doktora programlarının hiçbirinde dil eğitimine yönelik ders tespit edilememiştir.

Turizm Fakülte ve Yüksekokullarındaki yüksek lisans (mastır) ve doktora programlarının ders kataloglarına dilde uzmanlaşma ve yabancı dilde akademik yayın yapma yetkinliği sunan *Akademik Yabancı Dil* (İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça) dersinin (Batman Üniversitesi örneğinde olduğu gibi) ve dil eğitimi ile turizm sektörü arasındaki bağlantıyı konuşturan (*Dil ve Turizm* dersi örneği) bir dersin eklenmesi turizmdeki hizmet sektörüne kaliteli eleman yetiştirmek açısından faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Balcı, T. (1997). Das Germanistik- bzw. DaF-Studium in der Türkei. Probleme und Lösungsvorschläge. *InfoDaF*. Nr.:24.5., S. 621-624.
- Balcı, T. (1998). Türkiye'de Germanistik ve Turizm Eğitimi. Sorunlar ve Somut Çözüm Önerileri. *ÇÜ Eğitim Fakültesi Yayınları*. No: 15. Adana.
- Balcı T. (2015). Die Erweiterung des Wortschatzes: Eine Analyse am Beispiel Türkisch-Deutsch. *Festschrift für Prof. Dr. Yılmaz Özbek zum 67. Geburtstag*, Sarı, A., Ed., Çizgi, Konya, ss.73-82.
- Batumlu, Z. D. /Erden, M. (2007). Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Öğrencilerinin Yabancı Dil Kaygıları İle İngilizce Başarıları Arasındaki İlişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama* 3 (1), s. 24-38.
- Bayyurt, Y. (2013). 4+4+4 Eğitim Sisteminde Erken Yaşta Yabancı Dil Eğitimi. Sarıçoban, A. & Öz, H. (Eds.), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı 1. Yabancı Dil Eğitimi Çalıştayı Bildirileri* Ankara: Hacettepe University Publishing House, 115-125.
- Boyacı Belet, Ş. D. / Yaşar, E. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarına Göre 4+4+4 Biçimindeki Yapılanmanın Okuma Yazma Öğretimine Etkileri. *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(11), s. 275-292.
- Cangil, B. E. (2004). Küreselleşme ve Avrupa Birliği yabancı dil eğitim politikaları ışığında 2000'li yıllarda Türkiye'de yabancı dil ve yabancı dil öğretmeni yetiştirme politikalarına bir bakış. *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 273-282.
- Çakır, M. (2015). Yabancı Dilde Eğitim İçin Hazırlık Sınıfı Uygulaması, *International Journal of Languages' Education and Teaching*, UDES, Mannheim. S. 1882-1897
- Darancık, Y. (2015). Das Soziale Netzwerk »Facebook« und Seine Wirkung Auf Das Deutschlernen – *The Journal of Academic Social Science Studies* Spring 33 , s. 393-409.
- Demirel, Ö. (2003). Yabancı Dil Öğretimi – Dil Pasaportu, Dil Biyografisi, Dil Dosyası. Ankara: Pegem Yayınları.
- Ertay, M. (1980). Yüksek Öğretimde Yabancı Dil Eğitimi Sorunları, İzlem, *Yabancı Dil Öğretim Dergisi*, 4, s. 31-50.
- Gökdemir, C. V. (2005). Üniversitelerimizde Verilen Yabancı Dil Öğretimindeki Başarı Durumumuz, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2). s. 251-264.

- Güler, G. (2005). Avrupa Konseyi Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı Ve Türkiye’de Yabancı Dil Öğretim Süreçleri, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6 (1) s. 89-106.
- Günday, R. / Çamlıoğlu, Y. T. (2015). Yabancı Dil Ve Gramer Öğretiminde Dijital Medyayı Kullanma. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10 (15), s. 471-484.
- Gürsoy, E. (2015). Elt Teacher Qualifications for Teaching English to Young Learners, *International Journal of Language Academy*, 3 (4) s. 14/24.
- Hanbay, O. (2014). Motive der Tourismus-Studierenden für die Wahl des Deutschen als zweite Fremdsprache. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(3), s. 421-427.
- Haznedar, B. (2010). Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi: Reformlar, Yönelimler ve Öğretmenlerimiz. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications* b11-13 November, 2010 Antalya-Turkey, s.747-755.
- İşigüzel, B. (2013). Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Programlarındaki Mesleki Almanca Dersleri Üzerine Bir Araştırma. *NWSA-Humanities*, 4C0174, 8, (4), S. 63-371.
- Karasar, N. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara
- Keklik, S. (2013). Yeni Eğitim Sistemi (4+4+4) Değişikliği Kapsamında Türkçe Öğretmenliği Lisans Programının İncelenmesi ve Öneriler, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8(1) s. 1911-1930.
- Kırmızı, B. (2012). The Effect Of Computer Assisted Teaching Methods On Student Success When Teaching Grammar In German Lessons. *The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science*. 5 (7), s. 467-481.
- Sağlam, M./ Özüdoğru, F./ Çıray, F. (2011). Avrupa Birliği Eğitim Politikaları ve Türk Eğitim Sistemi’ne Etkileri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8 (1) s. 87-109.
- Serindağ, E. (2005). Zur Relevanz des bewussten Einsatzes des Englischen im Unterricht "Deutsch als zweite Fremdsprache" bei Muttersprachlern des Türkischen. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, 10 (2), s. 1-16.
- Tapan, N. (2000): Fremdsprachenunterricht im Primarbereich der Türkei. Erziehung zur Zwei- und Mehrsprachigkeit. Konzepte, Modelle und Rahmenbedingungen am Beispiel von Deutschland, Australien und der Türkei. Ernst Apeltauer (Hrsg.). In *Flensburger Papiere zur Mehrsprachigkeit und Kulturvielfalt im Unterricht*, Heft 24/25, S. 40-60.
- Yıldırım A. /Şimşek H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık ,Ankara
- Zengin, D. (2005). Yabancı Dil Öğretimi Kuramları ve Sözcük Öğretimi, *Türk Dili*, TDK, Cilt: XC, Sayı: 646, Ekim 2005, s. 360-368.

Online Kaynaklar:

Bilkent Üniversitesi: http://www.thm.bilkent.edu.tr/thm_curriculum_univ.php (Erişim: 21.12.2015).

Milli Eğitim Bakanlığı (2012): 12 Yıl Zorunlu Eğitim/Sorular-Cevaplar. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf (Erişim: 14.12.2015).

UNWTO (2015): <http://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284416899> (Erişim: 05.01.2016).

YÖK: <http://www.yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz> (Erişim: 13.12.2015).

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Altürk, A. – Yel, G. – Arık Yüksel, T. – Balcı U. (2016). “Turizm Fakülte ve Yüksekokullarında Yabancı Dil Eğitimi / Foreign Language Education in Tourism Faculties and Higher Schools”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3 Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9201>, p. 139-150.